

Neophodnost očuvanosti Objave

S obzirom na činjenicu da se obični ljudi ne mogu neposredno koristiti Objavom niti imaju spremnost ni dostojnost da prihvate Božiju Objavu – što ukazuje na neophodnost da im Objava bude dostavljena posredstvom posebnih pojedinaca – postoji li jamac ispravnosti i neizmijenjenosti poruke koja stiže? Kako biti siguran da je poslanik ispravno prihvatio Božiju Objavu i da ju je ispravno dostavio ljudima? Isto tako, ukoliko između Boga i poslanika postoji neka karika, posredništvo, da li je ona svoj zadatak obavila na potpun i ispravan način, jer Objava može postići svoju svrhu i biti učinkovita te može nadoknaditi nepotpunost čovjeka znanja samo u slučaju ako je i prilikom prihvatanja pa sve do predaje ljudima sačuvana od svake vrste izmjene, bilo namjerne ili nenamjerne?

Ukoliko ne, postojanjem mogućnosti zaborava i greške u jednoj ili više karika, ili pak namjernom izmjenom u sadržaju poruke, otvara se mogućnost pogreške i neispravnosti u poruci dostavljenoj ljudima i na taj način dokida se pouzdanost i povjerenje u nju. Na koji način se može postići sigurnost u to da je Božija Objava do ljudi stigla na ispravan način i očuvana?

Očito je da kada zbilja Objave nije poznata ljudima koji nemaju spremnost da je prime i nisu o njoj obaviješteni, oni kao takvi nemaju načina niti puta da nadgledaju ispravnost u posredovanju među karikama kojima se ona prenosi. Jedino u slučaju da je sadržaj poruke u oprečnosti sa sigurnim racionalnim pravilima shvatit će da u njoj postoji neispravnost. Naprimjer, ukoliko neko počne tvrditi da mu je od Boga stigla objava da je združivanje dvije protivrječnosti moguće ili neophodno, ili da se brojnost, složenost ili nestanak mogu pripisati biti Božijoj, u tim se slučajevima pomoću neporecivog i nesumnjivog racionalnog suda može ustvrditi neispravnost i lažnost ovakvih tvrdnji, ali osnovna potreba za Objavom jeste na onim mjestima i u onim pitanjima gdje razum nema puta da ih potvrdi ili porekne i ne može analizom

sadržaja poruke odrediti njenu ispravnost ili lažnost. Na koji se način u takvim slučajevima može potvrditi ispravnost i očuvanost poruke i njenog sadržaja od namjerne ili nenamjerne izmjene?

Odgovor je sljedeći: Kada se razum usredsrijedi na Božiju mudrost, on shvata da mora postojati neki poseban način za spoznavanje istina i djelatnih obaveza. Na isti način shvata da Božija mudrost nalaže poslaniku da Njegove poruke prenese očuvane i neizmijenjene ljudima; u suprotnom, željeni cilj ne bi bio postignut. Drugim riječima, nakon što je postalo jasno da Božije poruke moraju preko jedne ili više karika biti dostavljene ljudima kako bi se ostvarilo svojevoljno usavršavanje i na taj se način ostvarila svrha Božanskog stvaranja čovjeka, mora se na osnovu oslanjanja na svojstva savršenstva Božijeg ustvrditi da su te poruke očuvane od namjernog i nenamjernog mijenjanja. Usljed toga, ukoliko Bog ne bi htio da Njegova poruka stigne neizmijenjena do ljudi, to bi bilo u suprotnosti s Njegovom mudrošću, što ne dozvoljava Njegova mudra volja. Ukoliko Bog ne bi znao preko koga da Svoju poruku prenese ljudima, kako bi zdrava i čitava stigla do njih, to bi bilo u suprotnosti s Njegovim bezgraničnim znanjem. Ukoliko ne bi mogao napraviti izbor potrebnih karika te na taj način Svoju poruku sačuvati od šejtanskog uplitanja i napada, to je u suprotnosti sa Njegovom neograničenom moću.

Dakle, s obzirom na okolnost da Uzvišeni Allah zna sve, ne može se pretpostaviti da je odabrao posrednika za kojeg nije znao da griješi. S obzirom na Božiju neograničenu moć, ne može se pretpostaviti kako nije mogao Svoju Objavu sačuvati od pristupa šejtana i činilaca kao što su zaborav i nemar. Isto tako se na koncu, uzevši u obzir Božiju mudrost, ne može prihvatiti da On nije htio da očuva Svoju poruku od greške. Prema tome, iz znanja, moći i Božije mudrosti proizlazi da On Svoju poruku netaknutu i ispravnu dostavi do ljudi i na taj se način dokazuje očuvanost Objave racionalnim dokazom. Istim tim načinom dokazuje se zaštićenost meleka ili meleka Objave od pogreške, zaštićenost poslanika na položaju prihvatanja Objave, kao i sačuvanost poruke pri dostavljanju ljudima od unošenja bilo kakve promjene, bilo namjerno, nenamjerno ili iz zaborava. Iz rečenog postaje jasno kur'ansko isticanje da je melek Objave povjerljiv i u stanju očuvati amanet Božiji, kao i zaštićenost Objave od šejtanskih upliva, te naposljetku, povjerljivost poslanika i općenito naglašavanje očuvanosti Objave do trenutka stizanja ljudima.

Drugi primjeri bezgrješnosti

Bezgrješnost koja se na temelju spomenutog dokaza potvrđuje za meleke i poslanike tiče se bezgrješnosti u prijemu i dostavljanju Objave.

Međutim, postoje i drugi oblici bezgrješnosti koji se ne potvrđuju ovim dokazom, a mogu se podijeliti u tri kategorije: jedna se tiče bezgrješnosti meleka, jedna bezgrješnosti poslanika i jedna bezgrješnosti određenih pojedinaca koji nisu poslanici, poput bezgrješnih imama iz Poslanikove porodice, hazreti Merjeme, hazreti Fatime, a.s.

U vezi sa bezgrješnošću meleka Objave u drugim stvarima mimo prijema i dostavljanja Objave mogu se kazati dvije stvari: jedna je njihova bezgrješnost u onome što nije vezano za prijem i dostavljanje Objave, a druga bezgrješnost ostalih meleka, a što nije vezano za temu Objave, poput meleka koji su zaduženi za opskrbu, zapisivanje ljudskih djela, uzimanje duša...

O bezgrješnosti poslanika u vezi s onim što se ne tiče dostavljanja poslanice također se mogu navesti dvije pojave: očuvanost od grijeha i namjerne neposlušnosti, te njihova očuvanost od zaborava. Iste ove dvije pojave mogu biti uzete u obzir kada se govori o bezgrješnim pojedincima koji nisu poslanici.

Što se tiče pitanja bezgrješnosti meleka mimo položaja prihvatanja i dostavljanja Objave, moguće ga je razriješiti na jedan od racionalnih načina, nakon što se spozna šastvo meleka. Ovdje ćemo se zadovoljiti navođenjem dva kur'anska ajeta koji ukazuju na bezgrješnost meleka. Jedan je 27. ajet sure Enbija' u kojem se kaže:

لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهٖ يَعْمَلُونَ

Oni Ga ne pretiču govorom i postupaju po Njegovom naređenju. Isto tako, 6. ajet sure Tahrim kaže:

لَا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

Koji onome što im Allah zapovjedi nisu neposlušni, i koji ono što im se naredi izvršavaju.

Ova dva ajeta očito ukazuju na činjenicu da su melec i časni robovi koji postupaju i rade isključivo u skladu s Božijim naredbama i koji nikada ne postupaju suprotno Njegovim naređenjima, iako je podložno raspravi da li se općenitost ajeta tiče svih meleka, dok se bezgrješnost pojedinaca koji nisu poslanici više odgovara temi imameta.

Bezgrješnost poslanika

U vezi s tim do koje mjere su poslanici bezgrješni među muslimanima postoje različiti stavovi. Dvanaestimamske šiije vjeruju da su poslanici od trenutka rađanja pa do kraja života čisti od svih grijeha, i velikih i malih, pa čak ni iz nehata ili zaborava oni ne čine grijeh. Neke skupine muslimana poslanike smatraju čistim samo od velikih grijeha. Neki kažu da su čisti od grijeha samo od trenutka punoljetnosti. Jedni kažu da su čisti od grijeha od trenutka kada postanu poslanici. Zatim, neki poput Haševija i određenih tradicionalista poriču bezgrješnost i smatraju mogućim da poslanici učine bilo koji grijeh, i u vrijeme kada su poslanici, čak i namjerno. Kada se kaže bezgrješnost poslanika ili nekih drugih pojedinaca, ne misli se samo na nečinjenje grijeha, jer moguće je da i jedan običan čovjek ne počini grijeh, posebno ukoliko kratko živi. Misli se na to da čovjek ima ustaljenu duhovnu osobinu da i u najtežim uvjetima bude sačuvan od grijeha, osobinu koja se stiče stalnom i potpunom obaviještenošću i sviješću o ružnoći grijeha, kao i jakom voljom da se porivi kontroliraju. Zbog toga što se ova osobina ostvaruje posebnom Božijom pažnjom i naklonošću, ona se dovodi u vezu s Bogom kao činiteljem. Sasvim je jasno da Allah neće čovjeka nasilu spriječiti da čini grijeh, onemogućivši njegovu slobodnu volju. Bezgrješnost ljudi koji imaju položaj poput poslanstva i imameta u drugom značenju se također dovodi u vezu s Bogom, tako što je On Taj Koji jamči njihovu bezgrješnost.

Sljedeća važna činjenica jeste to da je neophodnost bezgrješnosti svakog pojedinca napuštanje djela koja su mu zabranjena, poput djela koja su zabranjena u svim šerijatima, kao i djela koja su zabranjena šerijatom koji on slijedi. U skladu s tim, bezgrješnost poslanika nije ugrožena ukoliko on počini neko djelo koje je za njega u njegovom šerijatu dozvoljeno, a bilo je zabranjeno u prethodnom zakonu ili pak kasnije postaje zabranjeno. Značenje grijeha od kojeg je bezgrješni čovjek zaštićen podrazumijeva djelo koje se u jeziku vjerskog pravnog sistema naziva haram, tj. zabranjeno, kao i napuštanje djela koje se jezikom pravnog sistema naziva

vadžib, tj. obavezno. Međutim, riječ grijeh i sinonimi poput *zenb* i *'isjān* imaju širu upotrebu, što obuhvata i napuštanje prečeg (terki evlā), tako da činjenje takvih djela nije u suprotnosti sa bezgrješnošću.